

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2018, sp. zn. 5 Tdo 922/2018, ECLI:CZ:NS:2018:5.TDO.922.2018.1

Číslo: 43/2019

Právní věta: U trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku vzniká škoda na majetku poškozeného věřitele a spočívá v tom, že tento věřitel neobdržel od dlužníka plnění k uspokojení své pohledávky, tj. nedošlo k důvodně očekávanému přírůstku na majetku věřitele, kterého by jinak bylo možno dosáhnout, kdyby dlužník nejednal způsobem uvedeným v citovaném ustanovení. V takovém případě se výše škody odvíjí od hodnoty zničeného, poškozeného, zatajeného, zcizeného, učiněného neupotřebitelným nebo odstraněného majetku dlužníka, který by bylo možné jinak použít k uspokojení pohledávek jeho věřitelů, pokud by dlužník nejednal některým ze způsobů jednání vyjmenovaných v ustanovení § 222 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Spočívá-li poškození věřitele v tom, že dlužník prodal svůj majetek použitelný k uspokojení pohledávky věřitele a obdržel za něj kupní cenu, kterou nepoužil k uspokojení pohledávky věřitele, pak za situace, že tato kupní cena zahrnovala i daň z přidané hodnoty, již byl takový prodej jako zdanitelné plnění zatížen a kterou byl povinen dlužník zaplatit (odvést) příslušnému finančnímu úřadu, nemůže výše škody způsobené věřiteli zahrnovat i částku daně z přidané hodnoty. Totéž platí o výši případně získaného prospěchu, je-li znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu poškození věřitele.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2018

Spisová značka: 5 Tdo 922/2018

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poškození věřitele, Škoda

Předpisy: § 137 tr. zákoníku

§ 138 tr. zákoníku

§ 222 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání, které podal obviněný J. P. proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 16. 2. 2018, sp. zn. 14 To 16/2017, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pelhřimově pod sp. zn. 2 T 117/2015, rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 16. 2. 2018, sp. zn. 14 To 16/2017, i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 2 T 117/2015. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke

změně, k níž došlo jejich zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Pelhřimově, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 2 T 117/2015, byl obviněný J. P. uznán vinným pod bodem I. výroku o vině zločinem poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b) tr. zákoníku a pod bodem II. výroku o vině přečinem zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 tr. zákoníku, kterých se dopustil skutky zde podrobně popsány.

2. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 222 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 roků, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 4 roků. Dále byl obviněnému uložen podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu právnických osob na dobu 5 let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit škodu poškozeným, a to obchodní společnosti V. A., spol. s r. o., ve výši 1 849 548 Kč, obchodní společnosti Z. P., a. s., ve výši 2 038 219 Kč a obchodní společnosti A. C., spol. s r. o., ve výši 4 482 557 Kč, s tím, že podle § 229 odst. 2 tr. ř. byly obchodní společnosti Z. P., a. s., a A. C., spol. s r. o., odkázány se zbytkem uplatněných nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Proti shora zmíněnému rozsudku podali odvolání jednak obviněný ohledně všech jeho výroků, jednak v jeho neprospěch státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Pelhřimově ohledně výroků o vině a trestu a jednak poškozená obchodní společnost A. C., spol. s r. o., ohledně výroku, jímž jí byl přiznán nárok na náhradu škody. O těchto odvoláních rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozsudkem ze dne 16. 2. 2018, sp. zn. 14 To 16/2017, následujícím způsobem. Jednak výrokem pod bodem I. podle § 258 odst. 1 písm. b), f) tr. ř. z podnětu odvolání obviněného a státního zástupce odvolací soud zrušil v celém rozsahu napadený rozsudek soudu prvního stupně a současně podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného uznal vinným pod bodem 1. výroku o vině zločinem poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b) tr. zákoníku, kterého se obviněný dopustil ve stručnosti tím, že v době od 25. 9. 2009 do 23. 3. 2011 v P., část XY, v postavení jednatele obchodní společnosti F. P., s. r. o., se záměrem znemožnit úhradu splatných a v budoucnu splatných závazků této obchodní společnosti, zejména u věřitelů – obchodních společností V. A., spol. s r. o., v celkové výši nejméně 1 907 457,70 Kč, Z. P., a. s., v celkové výši nejméně 2 521 385,70 Kč, A. C., spol. s r. o., v celkové výši nejméně 4 284 538,70 Kč, postupně zcizil z majetku obchodní společnosti F. P., s. r. o., motorová vozidla v hodnotě nejméně 5 518 800 Kč a vlastnická práva k nim převedl na obchodní společnost P. S., s. r. o., a dále v rozporu s opakovanými sliby a zčásti i s písemnou smlouvou o zajišťovacím převodu práva znemožnil zaplacení uvedených finančních závazků nově vypěstovanými zemědělskými komoditami jejich prodejem jiným odběratelům, přičemž převzaté peníze použil na jiné účely než na slibované zaplacení existujících dluhů, když takto prodal obchodní společnosti Z. P., s. r. o., řepku v celkové kupní ceně 3 511 356 Kč. Svým jednáním tak obviněný postupně zcizil z vlastnictví obchodní společnosti F. P., s. r. o., majetek v celkové hodnotě nejméně 9 030 156 Kč a neuspokojeným věřitelům – obchodním společnostem V. A., spol. s r. o., Z. P., a. s., a A. C., spol. s r. o., znemožněním uspokojení jejich dílem splatných pohledávek způsobil škodu v celkové výši nejméně 8 713 382,10 Kč.

4. Odvolací soud dále tímž rozsudkem uznal obviněného vinným pod bodem 2. výroku o vině přečinem zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku,

kterého se obviněný dopustil ve stručnosti tím, že za období let 2004 a 2006 až 2010 v P., část XY, či jinde v postavení jednatele obchodní společnosti F. P., s. r. o., opakovaně nesplnil svou zákonnou povinnost vyplývající z tehdy platného obchodního zákoníku (zákona č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zákona o účetnictví (zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů), když neuložil účetní závěrky zastupované obchodní společnosti do sbírky listin v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Českých Budějovicích, a tím ohrozil a omezil na právech zejména své obchodní partnery v postavení věřitelů, přičemž následně uložil účetní závěrku za rok 2004 dne 29. 6. 2006, za roky 2006, 2007 a 2008 až po výzvě rejstříkového soudu dne 26. 3. 2010 a za roky 2009 a 2010 v průběhu trestního řízení dne 10. 9. 2012. Dále obviněný za období let 2004 až 2010 v P., část XY, či jinde v postavení jednatele obchodní společnosti P. S., s. r. o., opakovaně nesplnil svou zákonnou povinnost vyplývající z tehdy platného obchodního zákoníku (zákona č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zákona o účetnictví (zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů), když neuložil účetní závěrky zastupované obchodní společnosti do sbírky listin v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Českých Budějovicích, a tím ohrozil a omezil na právech zejména své obchodní partnery v postavení věřitelů, přičemž následně uložil účetní závěrku za rok 2004 dne 29. 6. 2006, za roky 2005, 2006 a 2007 dne 22. 12. 2009, za rok 2008 dne 11. 3. 2010 a za roky 2009 a 2010 v průběhu trestního řízení dne 10. 9. 2012. Konečně obviněný za období roku 2010 v P., část XY, či jinde v postavení jednatele obchodní společnosti E. P., s. r. o., nesplnil svou zákonnou povinnost vyplývající z tehdy platného obchodního zákoníku (zákona č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zákona o účetnictví (zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů), když neuložil účetní závěrky zastupované obchodní společnosti do sbírky listin v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Českých Budějovicích, a tím ohrozil a omezil na právech zejména své obchodní partnery v postavení věřitelů, přičemž následně uložil účetní závěrku v průběhu trestního řízení dne 11. 9. 2012.

5. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen k trestům totožným s těmi, které mu byly uloženy ve výroku o trestu ve zrušeném rozsudku soudu prvního stupně.

6. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. odvolací soud uložil obviněnému povinnost nahradit škodu obchodní společnosti V. A., spol. s r. o., ve výši 1 849 548 Kč, obchodní společnosti Z. P., a. s., ve výši 2 521 385,70 Kč a obchodní společnosti A. C., spol. s r. o., ve výši 4 284 538,70 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. pak byly tyto obchodní společnosti odkázány se zbytkem uplatněných nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

7. Konečně odvolací soud výrokem pod bodem II. ve svém rozsudku podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání poškozené obchodní společnosti A. C. spol. s r. o.

II.

Dovolání obviněného

8. Obviněný J. P. podal proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a jímž napadl toto rozhodnutí odvolacího soudu v celém rozsahu.

9. Podle názoru obviněného spočívá napadený rozsudek na nesprávném právním posouzení obou skutků a dále na nesprávném hmotněprávním posouzení otázek významných pro rozhodnutí ve věci samé, které jsou řešeny jinými předpisy než předpisy trestního práva. Obviněný shledal v předchozím řízení porušení svého základního práva na spravedlivý proces, neboť v řízení mělo dojít k tzv. extrémnímu nesouladu mezi skutkovými závěry soudů obou stupňů a provedenými důkazy, přestože obviněný namítal nesprávnost skutkových východisek ve svém odvolání a před odvolacím soudem byly provedeny další důkazy, které vyvracejí správnost skutkových závěrů soudu prvního

stupně. Odvolací soud se podle obviněného řádně nevypořádal s jeho námitkami, náležitě nezhodnotil nově provedené důkazy a v napadeném rozsudku dostatečně nezdůvodnil své závěry. Rovněž nebyly provedeny všechny navrhované důkazy, aniž by soud odůvodnil, z jakého důvodu je neprovedl, přičemž tyto důkazy mohly svědčit ve prospěch obviněného.

10. Ohledně skutku uvedeného pod bodem I./1. ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku odvolacího soudu obviněný namítl, že rozhodnutí spočívá na nesprávném hmotněprávním posouzení otázky výše způsobené škody, protože soud zahrnul do této výše i částku odpovídající dani z přidané hodnoty (dále jen „DPH“). Odvolací soud nijak neodůvodnil svůj závěr, z jakého zákonného ustanovení lze dovodit, že DPH se neodečítá od hodnoty zemědělských vozidel, pouze odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci vedené pod sp. zn. [3 Tdo 1483/2015](#), přičemž příslušné právní posouzení otázky DPH je v tomto rozhodnutí řešeno v rozporu se závěrem odvolacího soudu. Jak dále obviněný zdůraznil, odvolací soud se nijak nevypořádal ani s jeho námitkou, že rovněž do ceny prodaných zemědělských komodit se pro účely stanovení výše způsobené škody neměla započítávat částka odpovídající DPH, kterou byla obchodní společnost F. P., s. r. o., povinna při prodeji fakturovat odběratelům a uhradit do státního rozpočtu, což také učinila. Nesprávným shledal obviněný rovněž závěr odvolacího soudu, podle něhož fakturovaná částka DPH nenavyšuje hodnotu majetku a celkovou hodnotu aktiv obchodní společnosti F. P., s. r. o., protože vyfakturovaná DPH musí být odvedena finančnímu úřadu, a tudíž nemůže být použita na úhradu dluhů vůči věřitelům. Podle obviněného soudy nižších stupňů nesprávně právně posoudily otázku DPH při stanovení výše škody i při stanovení hodnoty zcizených zemědělských vozidel a prodaných komodit, a to v rozporu se zákonem o DPH i se zákonem o účetnictví, podle kterého DPH není součástí ocenění hodnoty majetku zachyceného v účetnictví plátce DPH a nenavyšuje hodnotu majetku podniku. Navíc odvolací soud nevzal v úvahu, že pokud by poškozené obchodní společnosti prodaly zemědělské stroje a komodity, aby získaly finanční prostředky na úhradu svých pohledávek vůči obchodní společnosti zastoupené obviněným, která byla plátcem DPH, byly by povinny odvést tuto daň finančnímu úřadu, a tudíž by nemohla poškozeným obchodním společností vzniknout škoda v této částce. Tentýž názor potvrdila i znalkyně Ing. A. K. ve svém odborném vyjádření, jímž byl v řízení proveden důkaz (tento důkaz ovšem soud nijak nevyhodnotil). Podle přesvědčení obviněného je vyloučeno, aby obchodní společnost F. P., s. r. o., u níž bylo prokázáno, že neměla ke dni 31. 3. 2011 žádné závazky vůči finančnímu úřadu, měla z vyfakturované DPH, kterou odvedla finančnímu úřadu, jakýkoliv majetkový prospěch.

11. Jak dále obviněný zdůraznil, odvolací soud se nijak nevypořádal s navrženými důkazy, konkrétně s výsledkem znalkyně Ing. A. K. k důsledkům hotovostních plateb a dohody o vzájemném započtení pohledávek na rozsah závazků obchodní společnosti F. P., s. r. o., vůči obchodní společnosti Z. P., a. s. Totéž pochybení shledal obviněný ohledně výsledku znalce z oboru ekonomika k posouzení toho, zda obchodní společnost F. P., s. r. o., v roce 2010 byla vzhledem ke svým nákladům schopna hradit poškozené obchodní společnosti Z. P., a. s., přímými dodávkami komodit vyšší rozsah závazků, než jak se stalo. Podle názoru obviněného tedy jde o opomenuté důkazy a jejich neprovedením odvolací soud porušil právo obviněného na spravedlivý proces vyplývající z Listiny základních práv a svobod.

12. Z rozsudku odvolacího soudu není podle přesvědčení obviněného zřejmé, z čeho soud dovodil naplnění všech znaků skutkové podstaty zločinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b) tr. zákoníku, včetně znaků jeho kvalifikované skutkové podstaty. Z odůvodnění jak soudu prvního stupně, tak soudu odvolacího především nevyplývá, v čem konkrétně měl spočívat získaný prospěch velkého rozsahu, kdo a v jaké konkrétní výši ho měl získat a jak se tento prospěch promítl v majetku obohaceného subjektu. V rozsudcích soudů obou stupňů pak podle obviněného chybí rovněž odůvodnění naplnění subjektivní stránky zmíněného zločinu.

13. Podle názoru obviněného odvolací soud bez jakéhokoliv odůvodnění upřednostnil znalecký posudek ke stanovení hodnoty prodaných vozidel vypracovaný znalcem přibraným policejním

orgánem, tj. Ing. P. K., oproti znaleckému posudku Ing. P. B., který předložil obviněný. Pokud se soud nechtěl přiklonit k řádně provedenému důkazu v podobě posudku znalce Ing. P. B., měl přistoupit k zadání revizního znaleckého posudku. Dále obviněný vytkl, že se odvolací soud nevypořádal s listinným důkazem, a to Dohodou o vzájemném započtení pohledávek ze dne 3. 9. 2010, přičemž nesprávné stanovení celkové výše závazků obchodní společnosti F. P., s. r. o., vůči obchodní společnosti Z. P., a. s., se pak projevilo i v nesprávné výši částky, kterou má zaplatit obviněný této obchodní společnosti podle výroku o náhradě škody.

14. Obviněný shledal vadu i v tom, že v řízení nebylo zkoumáno, jaké konkrétní zemědělské komodity v rozhodné době prodala obchodní společnost F. P., s. r. o., jiným odběratelům než věřitelům, a zda všechny prodané komodity v případě, kdyby smlouvy o zajišťovacím převodu práva byly platné, měly být předmětem naturálního plnění, které mělo sloužit k uspokojení poškozených obchodních společností. Odvolací soud se podle obviněného nevypořádal s jeho námitkami, že závazek obchodní společnosti F. P., s. r. o., podle Smlouvy o zajišťovacím převodu vlastnického práva se týkal jen ozimé řepky olejné vypěstované na pozemcích uvedených v této smlouvě (o výměře 150 ha), avšak obviněnému bylo kladeno za vinu, že prodal jiným odběratelům řepku v kupní ceně 3 511 356 Kč, tedy že šlo o veškerý prodej této komodity jinému odběrateli. Obchodní společnost F. P., s. r. o., však ke dni 30. 11. 2009 pěstovala řepku ozimou na 185 ha, ke dni 31. 5. 2010 zase pěstovala řepku ozimou na 185 ha a řepku jarní na 200,80 ha. Proto pokud nebylo prokázáno, kolik řepky, která měla sloužit jako naturální plnění k úhradě závazků vůči poškozeným obchodním společnostem, prodala obchodní společnost F. P., s. r. o., jiným odběratelům, měl odvolací soud rozhodnout v souladu s pravidlem „in dubio pro reo“, tudíž ve skutkových pochybnostech ve prospěch obviněného. Podle obviněného se soudy nižších stupňů nezabývaly ani tím, v jaké možné výši mohla obchodní společnost F. P., s. r. o., vůbec přímo dodávat nově vypěstovanou produkci obchodní společnosti A. C., spol. s r. o., aby mohla obchodní společnost F. P., s. r. o., provozovat ekonomickou činnost a hradit další závazky, mj. i závazky vůči finančnímu úřadu ve formě platby DPH. Stejně tak se soudy nezabývaly tím, na co byly peníze obdržené za prodané komodity použity, a nebylo vzato v úvahu, že v rozhodné době došlo hotovostními platbami k částečným úhradám pohledávek poškozených obchodních společností.

15. Obviněný ve svém dovolání vytkl i porušení zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího pravidla o použití trestního práva jako „ultima ratio“ soudy nižších stupňů, protože ekonomické obtíže obchodní společnosti F. P., s. r. o., bylo možné vyřešit prostředky civilního práva. Podle obviněného byl totiž vůči obchodní společnosti F. P., s. r. o., podán insolvenční návrh, v němž obviněný spatřuje nátlak ze strany obchodní společnosti Z. P., a. s., která tím hodlala vyřadit obchodní společnost F. P., s. r. o., z konkurence v zemědělské výrobě. U obchodní společnosti Z. P., a. s., bylo navíc prokázáno, že nesprávně započítávala hotovostní platby provedené obchodní společností F. P., s. r. o.

16. Ohledně zločinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b) tr. zákoníku pak obviněný shledal i nesprávné právní posouzení otázky platnosti zajištění půjčky, kterou poskytl V. H. obchodní společnosti F. P., s. r. o., když ji soud prvního stupně považuje za absolutně neplatnou, aniž by uvedl, z jakých důvodů. Odvolací soud se podle názoru obviněného nijak nevypořádal s jeho námitkou, že nedošlo k poškození věřitelů obchodní společnosti F. P., s. r. o., v částce odpovídající poskytnuté půjčce, protože ta byla využita v rámci běžného hospodaření této obchodní společnosti. Stejně tak se odvolací soud nijak nezabýval tím, že zápis v technickém průkazu vozidla neprokazuje jeho vlastnictví a že zápis obchodní společnosti P. S., s. r. o., v technických průkazech zemědělských vozidel vyjadřoval zajištění pohledávek obchodní společnosti P. S., s. r. o., z minulosti. Jak dále obviněný zdůraznil, odvolací soud náležitě nevyřešil ani právní otázku, zda mohlo platně dojít k převodu vlastnického práva k předmětným zemědělským vozidlům z obchodní společnosti F. P., s. r. o., na obchodní společnost P. S., s. r. o., když podle tehdy platného obchodního

zákoníku bylo potřeba k nabytí či úplatnému převodu majetku za protihodnotu ve výši alespoň jedné desetiny upsaného základního kapitálu, což byl i případ každého ze čtyř zemědělských vozidel, aby hodnota tohoto majetku byla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem. Použití těchto ustanovení obchodního zákoníku se vyžadovalo z důvodu, že u obou obchodních společností byl shodný jednatel i společník. Pokud by měla insolvenční správkyně pochybnosti o platnosti převodu zmíněných zemědělských vozidel na obchodní společnost P. S., s. r. o., mohla uplatnit neplatnost tohoto převodu a zařadit zemědělská vozidla do majetkové podstaty úpadce – obchodní společnosti F. P., s. r. o. Platnost převodu by potom řešil soud na základě případné excindační žaloby.

17. Ve vztahu ke skutku, v němž soudy nižších stupňů spatřovaly přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku, obviněný vytkl, že odvolací soud pouze odkázal na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a nijak se nevypořádal s uplatněnými námitkami.

18. Přitom podle obviněného v rozsudcích soudů obou stupňů není uvedeno, podle jakého zákonného ustanovení a v jakém termínu měl obviněný v postavení jednatele obchodních společností F. P., s. r. o., P. S., s. r. o., a E. P., s. r. o., uloženu povinnost založit do sbírky listin u obchodního rejstříku účetní závěrky těchto obchodních společností.

19. Jak dále obviněný zdůraznil, soud prvního stupně neprovedl dokazování ohledně naplnění znaku objektivní stránky přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku vyjádřeného formulací „jiného ohroží nebo omezí na právech“. Ačkoliv tuto námitku obviněný uplatnil již ve svém odvolání, odvolací soud se s ní nijak nevypořádal a totéž platí o tvrzení obviněného, podle něhož nenaplnil subjektivní stránku uvedeného přečinu. Podle obviněného nebyl vyhodnocen ani důkaz spočívající v odborném vyjádření Ing. A. K. ohledně splnění povinnosti zveřejnit účetní závěrky obchodní společnosti F. P., s. r. o., ve sbírce listin v obchodním rejstříku v období od 1. 4. 2010 až 30. 11. 2010.

20. Podle názoru obviněného účetní závěrka obchodní společnosti F. P., s. r. o., za rok 2010 měla být založena do sbírky listin u obchodního rejstříku do 31. 12. 2011. Ovšem od 12. 10. 2011 byla tato obchodní společnost na základě rozhodnutí soudu v úpadku, na její majetek byl prohlášen konkurz a byl ustanoven insolvenční správce. Obviněný tedy nemohl mít právní povinnost zakládat účetní závěrky do sbírky listin u obchodního rejstříku, protože tuto povinnost měl od 12. 10. 2011 ustanovený insolvenční správce. Odvolací soud však uvedenou skutečnost pominul a totéž platí o tvrzení obviněného, podle něhož všechny poškozené obchodní společnosti byly seznámeny s ekonomickou situací obchodní společnosti F. P., s. r. o., a tudíž nezaložením účetních závěrek do sbírky listin u obchodního rejstříku nemohly být ohroženy nebo omezeny na svých právech.

21. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadený rozsudek odvolacího soudu, tak i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně a aby nově rozhodl tak, že se obviněný zprošťuje obžaloby a že poškozené obchodní společnosti se odkazují se svými nároky na řízení ve věcech občanskoprávních. Současně obviněný navrhl podle § 265o odst. 1 tr. ř. odklad výkonu napadeného rozhodnutí v části výroku I., kterým mu byla uložena povinnost nahradit škodu zde uvedeným poškozeným.

III.

Vyjádření k dovolání

22. K dovolání obviněného J. P. se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jeho názoru námitky obviněného, jimiž

zpochybňuje skutková zjištění učiněná soudy, a to jak v obecné rovině, tak ve vztahu k jednotlivým dílčím zjištěním, neodpovídají dovolacímu důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Jde o námitku, podle které měla být pohledávka obchodní společnosti Z. P., a. s., snížena o částku 95 708,20 Kč s ohledem na provedené započtení, a tvrzení obviněného týkající se údajného svévolného postupu zaměstnanců této obchodní společnosti při započítávání plateb v hotovosti. Rovněž polemiku obviněného o tom, v jakém rozsahu se vyprodukovaných zemědělských komodit týkala smlouva o zajišťovacím převodu práva, považuje státní zástupce za námitku skutkového charakteru. Totéž se týká údajného použití zemědělských vozidel k zajištění půjčky poskytnuté V. H., když obviněný odmítá skutkové zjištění, podle kterého v době, kdy došlo k půjčce, již nebyla tato zemědělská vozidla majetkem obchodní společnosti F. P., s. r. o.

23. Podle státního zástupce neodpovídá uplatněnému dovolacímu důvodu ani tvrzení obviněného vytykající odvolacímu soudu neprovedení jím navrhaných důkazů. Navíc znalkyně Ing. A. K., jejíž výslech považuje obviněný za opomenutý důkaz, byla vyslechnuta u hlavního líčení a podle názoru státního zástupce jde obviněnému o to, že soud z její výpovědi nevyvodil závěry v jeho prospěch. Dále mělo jít o provedení znaleckého posudku z oboru ekonomiky k posouzení nákladovosti obchodní společnosti F. P., s. r. o., v roce 2010; zde jde ovšem o otázku, která se netýká podstaty věci, tj. poškozování věřitelů formou zmenšování majetku obchodní společnosti F. P., s. r. o. Neprovedení, resp. neopakování navrhaných důkazů nemohlo založit porušení práva obviněného na spravedlivý proces, byť se odvolací soud těmito důkazními návrhy v odůvodnění rozhodnutí výslovně nezabýval.

24. Za nedůvodnou považuje státní zástupce i námitku obviněného, podle níž do ceny zcizených zemědělských vozidel a zemědělských produktů neměla být zahrnuta částka odpovídající DPH. Při stanovení výše škody se totiž ve smyslu § 137 tr. zákoníku vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a místě činu obvykle prodává. Škodou proto byla v dané věci cena předmětných zemědělských vozidel a zemědělských komodit a nebylo důvodu, aby se v tomto směru přihlíželo k nějakým hypotetickým daňovým dopadům, které by mělo případné použití těchto věcí k uspokojení pohledávek pro dlužníka nebo věřitele. Státní zástupce v této otázce odkazuje na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu publikovaného pod č. 25/2004 Sb. rozh. tr.

25. Státní zástupce se neztotožnil ani s pochybnostmi obviněného, které se týkají subjektivní stránky zločinu poškození věřitele, jímž byl uznán vinným, protože tato je vyjádřena ve skutkové větě, podle které obviněný jednal „se záměrem znemožnit úhradu splatných a v budoucnu splatných závazků společnosti“. Totéž platí o námitce, podle které ze soudních rozhodnutí není patrné, v čem spočíval obviněným získaný prospěch velkého rozsahu, když je evidentní, že tento prospěch představuje částka 8 713 382,10 Kč, kterou by při řádném chodu věcí obviněný musel použít na úhradu dluhů obchodní společnosti F. P., s. r. o. Nerelevantní je také tvrzení obviněného ohledně údajné neplatnosti převodu zemědělských vozidel, když neplatnost tohoto úkonu z hlediska civilního práva nemění nic na tom, že fakticky došlo k převodu majetku na jiný subjekt a k jeho odstranění z dosahu věřitelů.

26. Za částečně důvodné považuje státní zástupce výhrady obviněného týkající se prodeje zemědělských komodit (řepky), protože tím nedošlo ke zmenšení majetku obchodní společnosti F. P., s. r. o., přičemž ze skutkových zjištění nevyplývá neadekvátnost prodejních cen, za které obviněný prodal řepku. Prodej majetku, za který dlužník získal odpovídající protihodnotu, nezakládá jeho trestní odpovědnost za poškození věřitele ve smyslu § 222 odst. 1 tr. zákoníku, protože k tomu by mohlo dojít až zcizením částky utržené za prodané zemědělské komodity. Tvrzení obviněného, podle něhož se takto získané peníze použily i k úhradě pohledávek poškozených věřitelů, má skutkovou povahu, odvolací soud však fakticky připustil, že tyto prostředky byly použity k úhradě jiných skutečně existujících závazků obchodní společnosti F. P., s. r. o. Zaplacení skutečně existující pohledávky dlužníkem ovšem nezakládá trestní odpovědnost podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku, a to ani za situace, pokud jím dlužník zcela nebo částečně zmaří uspokojení pohledávky jiného věřitele.

27. Jestliže se obviněný domáhá uplatnění zásady subsidiarity trestní represe, není to podle státního zástupce důvodné. V posuzované trestní věci totiž nejsou žádné výjimečné okolnosti, pro které by jednání obviněného nedosahovalo společenské škodlivosti ani těch nejlehčích v praxi se vyskytujících případů trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku. U tzv. úpadkových deliktů má poškozený téměř vždy alespoň teoretickou možnost domáhat se svých práv prostředky civilního práva a nepřiměřené uplatnění zásady subsidiarity trestní represe by pak zpochybňovalo zařazení skutkových podstat těchto trestných činů do trestního zákoníku.

28. Pokud jde o přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku, státní zástupce nepovažuje za důvodnou námitku obviněného, podle které nejsou ve skutkové větě citována zákonná ustanovení, z nichž obviněnému vyplývala povinnost zakládat účetní závěrky do obchodního rejstříku. Obecný odkaz na obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zákon o účetnictví (zákon č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů), z něhož je patrné, že šlo o povinnosti uložené zákonem, je zde dostačující.

29. Za opodstatněné ovšem pokládá státní zástupce tvrzení obviněného, podle něhož z rozhodnutí soudů nižších stupňů nevyplývá naplnění zákonného znaku přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku vyjádřeného formulací „jiného ohrozí nebo omezí na právech“. Je totiž nutné, aby ve skutkové větě ve výroku o vině bylo výslovně vyjádřeno to, jaká práva a kterých osob (např. věřitelů) tím byla ohrožena a jakým způsobem se tak stalo (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci vedené pod sp. zn. [5 Tdo 1138/2017](#)). Skutková věta v napadeném rozsudku odvolacího soudu však neobsahuje tyto údaje, protože je zde uvedeno pouze to, že obviněný „omezil a ohrozil na právech zejména své obchodní partnery v postavení věřitelů“, přičemž bližší konkretizaci neobsahuje ani odůvodnění rozhodnutí jak soudu prvního stupně, tak ani odvolacího soudu. Za této situace považuje státní zástupce za předčasné vyjadřovat se k možnému naplnění subjektivní stránky zmíněného přečinu.

30. Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 16. 2. 2018, sp. zn. 14 To 16/2017, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal tomuto soudu věc k novému projednání a rozhodnutí.

IV.

Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

31. Nejvyšší soud po zjištění, že byly splněny všechny formální a obsahové podmínky k podání dovolání, dospěl k následujícím závěrům.

32. Pokud jde o dovolací důvod, obviněný J. P. opřel své dovolání o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. K výkladu tohoto dovolacího důvodu Nejvyšší soud připomíná, že je dán tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnňuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, které lze dovodit za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo. S poukazem na dovolací důvod podle § 265b

odst. 1 písm. g) tr. ř. však nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu, či prověřovat zákonnost provedení dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Východiskem pro případné naplnění citovaného dovolacího důvodu jsou zásadně jen skutková zjištění stabilizovaná v pravomocně ukončeném řízení a vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem trestního práva hmotného, ale i jiných hmotněprávních odvětví.

33. Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku i jemu předcházející řízení, a to v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, přičemž obviněný J. P. v části svého dovolání uplatnil námitky, které odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V případě zločinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b) tr. zákoníku jde zejména o nesprávné právní posouzení znaku této kvalifikované skutkové podstaty v podobě způsobení škody velkého rozsahu a získání prospěchu velkého rozsahu pro sebe nebo pro jiného. U přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku jde především o nesprávné právní posouzení zákonného znaku skutkové podstaty v podobě ohrožení nebo omezení na právech jiného. Námitky obviněného, jimiž se snažil zpochybnit správnost skutkových zjištění jak soudu prvního stupně, tak odvolacího soudu, a jejich hodnocení důkazů, jsou však mimo citovaný dovolací důvod. Po přezkoumání pak dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného je zčásti důvodné a že napadený rozsudek odvolacího soudu ani jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně nemohou obstát.

b) Ke zločinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a) a b)

tr. zákoníku

34. Nejvyšší soud k tomu připomíná, že trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo, byť i jen částečně, zmaří uspokojení svého věřitele tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo odstraní, byť i jen část svého majetku, a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoli malou. Pachatelem trestného činu je zde dlužník nebo fyzická osoba jednající jménem právnické osoby, která je dlužníkem (§ 114 odst. 2 tr. zákoníku). Obviněnému J. P. byla z uvedené tzv. složité skutkové podstaty kladena za vinu varianta spočívající ve zmaření uspokojení věřitelů obchodní společnosti F. P., s. r. o., a to tím, že jako její jednatel zcizil, byť i jen část svého majetku, přičemž tímto činem způsobil škodu velkého rozsahu a pro sebe získal prospěch velkého rozsahu, takže podle odvolacího soudu naplnil též okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby uvedené v § 222 odst. 4 písm. a) a b) tr. zákoníku.

35. Nejvyšší soud považuje za důvodnou především tu námitku obviněného, podle které napadený rozsudek spočívá na nesprávném hmotněprávním posouzení otázky výše způsobené škody, protože soudy nižších stupňů zahrnuly jak do výše stanovené hodnoty zemědělských vozidel, tak do hodnoty prodaných zemědělských komodit i částku odpovídající DPH.

36. V případě trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku vzniká škoda na majetku poškozeného věřitele (případně věřitelů) a spočívá v tom, že tento věřitel neobdržel od pachatele – dlužníka plnění k uspokojení své pohledávky, tj. nedošlo k důvodně očekávanému přírůstku na majetku věřitele, kterého by bylo možno dosáhnout, kdyby dlužník nejednal způsobem uvedeným v § 222 odst. 1 tr. zákoníku. Výši škody potom představuje hodnota zničeného, poškozeného, zatajeného, zcizeného, učiněného neupotřebitelným nebo odstraněného majetku dlužníka, který by bylo možné jinak použít k uspokojení pohledávek jeho věřitelů, kdyby dlužník nejednal některým ze způsobů jednání vyjmenovaných v ustanovení § 222 odst. 1 tr. zákoníku. Tato škoda odpovídá celé výši zmařených pohledávek jen tehdy, je-li hodnota uvedeného majetku dlužníka stejná nebo vyšší; je-li hodnota majetku nižší, škoda je jen v této výši (viz rozhodnutí pod č. 36/2007-III. Sb. rozh. tr.). V ostatních případech je třeba zjistit, v jakém rozsahu bylo dotčeno plnění ve

prospěch věřitele, tj. zejména to, zda bylo zmařeno uspokojení jeho pohledávky zcela nebo jen zčásti a zda byl dlužník i před spácháním trestného činu schopen splnit celý svůj dluh nebo jen jeho část (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2206 až 2227). Pro úplnost je vhodné dodat, že hodnotou zničeného, poškozeného, zatajeného, zcizeného, učiněného neupotřebitelným nebo odstraněného majetku dlužníka, lze-li ji vyjádřit v penězích, je podle § 492 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, její cena.

37. Jednání obviněného J. P. podle odsuzujícího rozsudku odvolacího soudu spočívalo v tom, že v postavení jednatele obchodní společnosti F. P., s. r. o., zcizil z vlastnictví této obchodní společnosti majetek (zemědělská vozidla a různé komodity) v celkové hodnotě nejméně 9 030 156 Kč, a tím znemožnil uspokojení dílem splatných pohledávek věřitelů zmíněné obchodní společnosti v celkové výši 8 713 382,10 Kč, přičemž ve stejné výši spatřoval odvolací soud škodu způsobenou dotčeným věřitelům, neboť celková výše jejich pohledávek je nižší, než jaká měla být hodnota majetku zcizeného obviněným. K tomu ovšem Nejvyšší soud zdůrazňuje, že pokud škodu na majetku věřitelů představuje hodnota zemědělských vozidel a hodnota zemědělských komodit, které obviněný prodal na úkor poškozených věřitelů, bylo nutné tuto hodnotu stanovit v takové výši, v jaké byl takto zcizený majetek reálně použitelný k uspokojení pohledávek dotčených věřitelů, kdyby se obviněný nedopustil jednání, jímž zemědělské stroje a zemědělské komodity zcizil z majetku obchodní společnosti F. P., s. r. o., a převedl je na osoby odlišné od poškozených věřitelů. Jestliže by se tedy obchodní společnost zastoupená obviněným jako dlužník rozhodla zpeněžit zemědělská vozidla a zemědělské produkty jejich prodejem ze svého majetku za účelem uspokojení pohledávek svých věřitelů, bylo by její zákonnou povinností jakožto plátce DPH na základě ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) a § 36 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, odvést z ceny prodaných zemědělských vozidel a zemědělských komodit, tj. ze získané úplaty za uskutečněné zdanitelné plnění, částku odpovídající výši DPH do státního rozpočtu prostřednictvím správce daně. Tuto částku, která představuje jakousi přírážku k prodejní ceně a jejíž odvedení správci dani je zákonnou daňovou povinností obchodní společnosti zastoupené obviněným, by tedy nemohla obchodní společnost F. P., s. r. o., jako dlužník a plátce DPH využít k úhradě svých dluhů vůči věřitelům. Z tohoto důvodu proto nelze částku odpovídající DPH zahrnovat do hodnoty zemědělských vozidel a zemědělských komodit, tudíž do hodnoty majetku, který by byl způsobilý k uspokojení pohledávek věřitelů jmenované obchodní společnosti. Jak je z uvedeného patrné, odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku výše škody způsobené jednáním obviněného, když při jejím stanovení vycházel z obvyklé ceny zcizeného majetku obchodní společnosti F. P., s. r. o., včetně DPH, aniž by zvážil, zda částka odpovídající DPH je použitelná k uspokojení pohledávek poškozených věřitelů této obchodní společnosti. Vzhledem k tomu nemohou obstát ani výroky o povinnosti obviněného k náhradě škody způsobené jednotlivým poškozeným, nebyla-li v nich zohledněna zmíněná skutečnost.

38. Pokud se odvolací soud vypořádal s námitkou obviněného ohledně zahrnutí DPH do výše způsobené škody toliko odkazem na závěry uvedené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. [3 Tdo 1483/2015](#), nelze to považovat za přílehlavou a dostatečnou argumentaci. V případě, jímž se zabývá citované usnesení, totiž soudy zahrnuly částku odpovídající DPH do výše škody vzniklé jednáním obviněného s odůvodněním, že výše škody stanovená na základě ustanovení § 137 tr. zákoníku zahrnuje i částku připadající na DPH, protože příslušnou věc, která byla předmětem trestného činu, je možno pořídit jen za cenu, která zahrnuje DPH; pokud jde o výrok o náhradě způsobené škody, zde by DPH podle závěru uvedeného rozhodnutí neměla být zahrnuta, což vyplývá např. z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2006, sp. zn. [25 Cdo 1952/2006](#), podle něhož v případě, je-li poškozený plátcem DPH, skutečnou škodou na jeho majetku je pouze částka vynaložená na uvedení věci do předešlého stavu bez DPH uhrazené plátcem na vstup. Ve shora zmíněné trestní věci vedené u Nejvyššího soudu pod sp. zn. [3 Tdo 1483/2015](#) ovšem šlo o přečin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku, u něhož představuje škoda způsobená pachatelem újmu, která

nastala v majetkové sféře poškozeného, a při stanovení její výše se vychází v souladu s ustanovením § 137 tr. zákoníku z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává, a nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo na uvedení věci v předešlý stav. Jinak řečeno škodu zde představuje výše peněžních prostředků, kterou musí poškozený vynaložit, aby si mohl opatřit stejnou věc, jež mu byla trestným činem poškozena, přičemž do této výše připadá i částka odpovídající DPH, jestliže se taková věc obvykle prodává za cenu zahrnující i DPH (viz rozhodnutí pod č. 25/2004 Sb. rozh. tr.). Zmíněné závěry o výši škody ovšem nelze uplatnit v případě trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku, jehož následkem je sice rovněž zásah do cizích majetkových práv (práv věřitelů dlužníka), ale pachatel zde nejedná přímo vůči majetku poškozeného, jako je tomu u trestných činů krádeže, zpronevěry, podvodu nebo poškození cizí věci, u nichž pak poškozený musí k náhradě takto způsobené škody vynaložit plnění zahrnující i DPH, je-li DPH součástí obvyklé ceny, od níž se odvíjí výše způsobené škody. Pachatel trestného činu poškození věřitele totiž nakládá (v alternativě podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku) jako dlužník se svým majetkem, resp. s majetkem právnické osoby jako dlužníka, jejímž jménem jedná ve smyslu § 114 odst. 2 tr. zákoníku, nikoli tedy s majetkem poškozeného věřitele. Újma na majetku dotčeného věřitele proto vzniká jen nepřímou tím, že v důsledku jednání dlužníka (resp. jménem dlužníka – právnické osoby) nedojde k důvodně očekávanému přírůstku na majetku věřitele v podobě uspokojení jeho pohledávky. Vzhledem k tomu se zde výše způsobené škody nemůže odvíjet přímo od nějaké hodnoty poškozené věci patřící do majetku poškozeného věřitele, ale jen od hodnoty dlužníkovy majetku, z něhož by bylo možno uspokojit pohledávku dlužníkovy věřitele, a od výše této pohledávky, která zůstala neuspokojena.

39. Totéž přiměřeně platí ve vztahu k důvodným výhradám obviněného, pokud jde o výši prospěchu, který měl získat trestným činem poškození věřitele. I zde obviněný správně vytkl, že do výše prospěchu velkého rozsahu (jímž se ve smyslu § 138 odst. 1, 2 tr. zákoníku rozumí prospěch dosahující částky nejméně 5 000 000 Kč) byla zahrnuta i částka odpovídající DPH, která byla součástí plnění získaného prodejem zemědělských vozidel a zemědělských komodit, ačkoli z částky odvedené jako DPH nemohl mít žádný prospěch. Přitom z tzv. skutkové věty v napadeném rozsudku odvolacího soudu nevyplývá, v jaké konkrétní výši měl být tento prospěch získán, nicméně z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně je zřejmé, že tento prospěch má být ve výši 8 713 382,10 Kč, což je zároveň celková výše způsobené škody trestným činem poškození věřitele. Jak je ovšem patrné z potvrzení finančního úřadu, které je přílohou odborného vyjádření znalkyně Ing. A. K., obchodní společnost F. P., s. r. o., neměla ke dni 31. 3. 2011 žádné daňové závazky vůči finančnímu úřadu, což svědčí o tom, že řádně odvedla DPH z částky získané prodejem zemědělských strojů a zemědělských komodit. Proto zmíněná obchodní společnost nemohla získat jednáním obviněného žádný prospěch ohledně té části kupní ceny, resp. hodnoty prodaných zemědělských strojů a zemědělských komodit, která tvoří částku zaplacenou jako DPH. V této části posuzovaného skutku tedy rovněž došlo k jeho nesprávnému právnímu posouzení, které je navíc v rozporu i s dosavadní judikaturou vyjádřenou v rozhodnutí pod č. 31/2009 Sb. rozh. tr. Podle citovaného rozhodnutí (byť se vztahuje k trestnému činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů, ale v řešené otázce je nadále použitelné) platí, že při posuzování otázky, zda byla naplněna okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby u trestného činu, spočívající v tom, že pachatel získal pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, je třeba vycházet jen z tzv. čistého prospěchu, do něhož nelze zahrnovat náklady vynaložené na jeho dosažení, tj. ani daň (např. daň z přidané hodnoty, daň z příjmů, spotřební daň), kterou pachatel skutečně zaplatil (odvedl) v souvislosti s činností nebo plněním, od nichž se odvozuje získaný prospěch.

c) K přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku

40. Nejvyšší soud zde připomíná, že přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že bez zbytečného odkladu nepodá návrh na zápis zákonem stanoveného údaje do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek nebo neuloží listinu do sbírky listin, ač je k tomu podle zákona nebo smlouvy povinen. Jde tedy o ohrožovací trestný čin, jehož následkem je ohrožení majetkových práv konkrétních osob. Musí dojít k ohrožení majetkových práv nejméně jedné konkrétní osoby odlišné od pachatele. Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném vedení a uchování účetnictví a dalších dokladů sloužících k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole a na pravdivosti zápisů v příslušných veřejných rejstřících. Pachatelem může být v zásadě kterákoli fyzická nebo právnická osoba.

41. Nejvyšší soud shledal důvodnou i námitku obviněného, podle které z výroku o vině pod bodem I./2. v rozsudku odvolacího soudu nevyplývá naplnění zákonného znaku přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku v podobě ohrožení nebo omezení jiného na právech. K trestní odpovědnosti za tento přečin je totiž nezbytné, aby bylo ve skutkové větě ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku výslovně vyjádřeno, práva kterých osob (např. věřitelů) tím byla ohrožena a jakým způsobem se tak stalo. Ohrožení majetkových práv jiného se musí týkat konkrétních práv určitých osob (např. právě věřitelů), které je třeba výslovně uvést v popisu skutku, v němž je spatřován trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku. Zákonným znakem tohoto trestného činu sice není způsobení škody na cizím majetku, ale z rozhodných skutkových zjištění musí být zřejmé, v jakém alespoň minimálním rozsahu pachatel ohrozil majetková práva jiného, a to např. s poukazem na výši pohledávek věřitelů (viz přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2008, sp. zn. [5 Tdo 845/2008](#), publikované pod č. T 1135. v sešitě 50 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2008, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2012, sp. zn. [5 Tdo 381/2012](#)). V nyní projednávané věci obviněného však tzv. skutková věta odsuzujícího rozsudku neobsahuje požadované údaje, protože je v ní uvedeno bez jakékoliv specifikace dotčených osob a ohrožených či omezených práv pouze to, že obviněný „omezil a ohrozil na právech zejména své obchodní partnery v postavení věřitelů“. Bližší údaje o ohrožení nebo omezení práv jiných nejsou uvedeny ani v odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů; zde je pouhé konstatování, podle něhož nedoložení účetních závěrek obsahujících údaje o hospodářském výsledku obchodní společnosti do obchodního rejstříku „ohrožuje zájmy dalších osob, k čemuž také v tomto případě došlo“, přičemž odvolací soud se omezil na tvrzení o správnosti tohoto závěru. Lze proto uzavřít, že ze skutkových zjištění tak, jak jsou vymezena ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku ve vztahu k přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku, nevyplývá naplnění všech znaků objektivní stránky skutkové podstaty tohoto přečinu.

42. Pokud jde o výhrady obviněného, podle nichž ve skutkové větě ve výroku o vině pod bodem I./2. v napadeném rozsudku odvolacího soudu nejsou uvedena příslušná ustanovení zákona, podle nichž byl obviněný povinen ukládat účetní závěrky do obchodního rejstříku, považuje je Nejvyšší soud rovněž za důvodné. Skutková podstata přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku totiž vyžaduje, aby pachatel porušil konkrétní povinnost podat návrh na zápis zákonem stanoveného údaje do příslušného veřejného rejstříku, přičemž taková povinnost je mu uložena určitým zákonem nebo smlouvou. Proto zde nestačí jen obecný odkaz na obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zákon o účetnictví (zákon č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) ve skutkové větě v odsuzujícím rozsudku, jak se stalo v nyní posuzované věci obviněného, zejména když potřebná konkretizace není obsažena ani v odůvodnění rozhodnutí jak soudu prvního stupně, tak odvolacího soudu. Ve skutkové větě v odsuzujícím rozsudku je tedy nutno uvést, jakým konkrétním ustanovením příslušného zákona byla obviněnému uložena povinnost, v jaké lhůtě měla být tato povinnost splněna a rovněž to, kdy byla tato povinnost splněna, případně že nebyla splněna, aby bylo možné konstatovat naplnění zákonného

znaku skutkové podstaty daného přečinu v podobě nepodání návrhu na zápis zákonem stanoveného údaje do příslušného rejstříku nebo sbírky listin bez zbytečného odkladu.

d) K ostatním námitkám obviněného

43. Nejvyšší soud nemohl akceptovat tvrzení obviněného J. P., že v případě skutku uvedeného pod bodem I./1. ve výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu byla porušena zásada subsidiarity trestní represe a použití trestního práva jako „ultima ratio“. Trestným činem je totiž obecně každý protiprávní čin, který trestní zákoník označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně (§ 13 odst. 1 tr. zákoníku). Zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a je třeba vyvodit trestní odpovědnost za jeho spáchání (viz stanovisko publikované pod č. 26/2013-I., II. Sb. rozh. tr.). Navíc Nejvyšší soud zdůrazňuje, že ani pojetí trestního práva jako „ultima ratio“ nevyklučuje spáchání trestného činu a uložení trestu v případě závažného porušení určitých povinností, které lze sankcionovat i mimotrestními prostředky, protože trestní zákoník chrání též soukromé zájmy fyzických a právnických osob. Nicméně úvahy o uplatnění subsidiarity trestní represe v případě obviněného jsou zatím předčasné, protože Nejvyšší soud shledal důvodnými jeho námitky, jimiž zpochybnil naplnění znaků zločinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. a), b) tr. zákoníku, konkrétně výši způsobené škody a získaného prospěchu.

44. Pokud jde o námitku obviněného ohledně naplnění subjektivní stránky přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku, Nejvyšší soud se jí nemohl zabývat, protože by to bylo rovněž předčasné za současné situace, kdy není zcela zřejmé, zda obviněný nesplněním své zákonné povinnosti ohrozil nebo omezil na právech jiného a jakou konkrétní povinnost porušil, a zda tedy naplnil všechny znaky objektivní stránky skutkové podstaty zmíněného přečinu.

45. Dále obviněný J. P. ve zbylé části svého dovolání nesouhlasil se skutkovými zjištěními, která ve věci učinily soudy nižších stupňů, a zejména vytkl to, jak soud prvního stupně nebo odvolací soud hodnotil důkazy, jak se vypořádal s rozpory mezi důkazy a jak postupoval při dokazování. Tím obviněný zpochybnil výsledky dokazování a shledal existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v chybném procesním postupu soudů nižších stupňů. Takové námitky se ovšem nijak netýkají právního posouzení skutků, které jsou obsaženy ve výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu a za něž byl obviněný odsouzen, ani jiného hmotněprávního posouzení. Provádění důkazů, včetně jejich hodnocení a vyvozování skutkových závěrů z důkazů, totiž neupravuje hmotné právo, ale předpisy trestního práva procesního, zejména pak ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6, § 89 a násl., § 207 a násl. a § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.

46. Obdobný závěr platí rovněž pro tu dovolací námitku obviněného, jejímž prostřednictvím vytkl porušení zásady „in dubio pro reo“, tj. postupu v pochybnostech ve prospěch obviněného. I v tomto případě jde o institut trestního práva procesního, takže ani případné porušení uvedené zásady není způsobilé založit existenci hmotněprávního dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., o něž obviněný opírá své dovolání.

47. Ani námitka obviněného J. P., v níž poukázal na existenci tzv. extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy, neodpovídá hmotněprávní povaze dovolacího důvodu vymezeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Takové tvrzení totiž nevytýká žádné porušení hmotného práva a ani z něj není patrné, v čem by mělo spočívat nesprávné právní posouzení skutku či jiné nesprávné hmotněprávní posouzení, resp. které zákonné ustanovení nebylo správně vyloženo nebo uplatněno.

V.

Závěrečné shrnutí

48. Na podkladě shora uvedených skutečností a úvah Nejvyšší soud shledal dovolání obviněného J. P. důvodným, a proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně, včetně rozhodnutí na ně obsahově navazujících, pokud zrušením pozbyla svůj podklad. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal věc Okresnímu soudu v Pelhřimově, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

49. Soud prvního stupně tak v uvedeném rozsahu opětovně projedná trestní věc obviněného J. P. a odstraní vady vytknuté tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Ve vztahu ke skutku popsanému pod bodem 1. ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku soud prvního stupně po případném doplnění dokazování opětovně posoudí výši škody způsobené jednáním obviněného a rovněž výši jím získaného prospěchu. Ohledně skutku pod bodem 2. ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku soud doplní dokazování za účelem zjištění, zda byl skutečně naplněn zákonný znak skutkové podstaty přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 3 tr. zákoníku v podobě ohrožení nebo omezení jiného na právech. Pokud po doplnění dokazování okresní soud nedospěje k jasnému závěru o naplnění všech znaků skutkové podstaty daného přečinu, bude namíste obviněného zprostit ohledně tohoto skutku obžaloby. Soud prvního stupně zároveň ve skutkové větě rozsudku mimo jiné uvede konkrétní ustanovení příslušného zákona, z nichž obviněnému vyplývala povinnost ukládat určité dokumenty do sbírky listin v obchodním rejstříku. Při novém projednání soud prvního stupně v případě tohoto skutku rovněž neopomene patřičně odůvodnit naplnění subjektivní stránky. Současně Nejvyšší soud připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. je soud prvního stupně vázán právními názory vyslovenými v tomto rozhodnutí a při odůvodňování rozsudku musí důsledně respektovat ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř.

50. Nad rámec rozhodnutí o dovolání pokládá Nejvyšší soud za nutné upozornit, že nepovažuje za dostatečný způsob, jímž se odvolací soud vypořádal s námitkou obviněného týkající se množství vypěstované zemědělské komodity – řepky, kterou prodal jiným odběratelům. Pokud totiž obviněnému bylo kladeno za vinu, že prodal obchodní společnosti Z. P., s. r. o., řepku v kupní ceně 3 511 356 Kč, a to v rozporu se Smlouvou o zajišťovacím převodu vlastnického práva ze dne 17. 12. 2009 uzavřenou s obchodní společností A. C., spol. s r. o., je nutné se zabývat obhajobou obviněného, že je mu kladen za vinu prodej veškeré jím vypěstované řepky, tedy řepky ozimé i jarní, ačkoliv se zmíněná smlouva o zajišťovacím převodu práva týkala s ohledem na datum uzavření smlouvy jen řepky ozimé.

51. Rovněž ohledně ocenění zemědělských vozidel, které obviněný zcizil, se odvolací soud vypořádal nepřesvědčivě s tím, proč upřednostnil znalecký posudek znalce Ing. P. K. před znaleckým posudkem znalce Ing. P. B., který předložil obviněný, a to s přihlédnutím ke skutečnosti, že tímto znaleckým posudkem byla stanovena hodnota zemědělských vozidel výrazně nižší (i z důvodu, že byla stanovena cena bez DPH). Protože zjištění hodnoty zemědělských vozidel je podstatné pro stanovení výše škody způsobené jednáním obviněného, je nezbytné přesvědčivě odůvodnit tak výrazně odlišnou odhadnutou cenu zemědělských vozidel oběma znaleckými posudky, případně zjistit tuto hodnotu revizním znaleckým posudkem.

52. Ohledně skutku pod bodem 2. výroku o vině odsuzujícího rozsudku pak Nejvyšší soud dodává, že považuje za nutné vypořádat se s námitkou opomenutou odvolacím soudem, podle které obviněný neměl v určitém období povinnost zakládat jakožto jednatel obchodní společnosti F. P., s. r. o., účetní závěrky do sbírky listin v obchodním rejstříku, jelikož tuto povinnost měl ustanovený insolvenční správce zmíněné obchodní společnosti. Odvolací soud se měl náležitě zabývat touto námitkou i s přihlédnutím k tomu, že mu bylo známo, že proti obchodní společnosti F. P., s. r. o., bylo vedeno insolvenční řízení.

53. Nad rámec dovolacího přezkumu Nejvyšší soud rovněž zdůrazňuje, že předpokladem dokonání trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku je okolnost, aby pohledávka věřitele již byla splatná; jednání dlužníka způsobem uvedeným v citovaném ustanovení před splatností pohledávky věřitele může být jen pokusem tohoto trestného činu nebo přípravou, je-li trestná (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 4. 2014, sp. zn. [5 Tdo 287/2014](#)). Jestliže tedy obviněný podle skutkové věty odsuzujícího rozsudku odvolacího soudu jednal „se záměrem znemožnit úhradu splatných a v budoucnu splatných závazků společnosti“ a „znemožněním uspokojení jejich dílem splatných pohledávek“ způsobil věřitelům škodu, není přiléhavé kvalifikovat tuto část jednání obviněného jako dokonaný trestný čin poškození věřitele.